

Aile Danışmanlığı ve Hemşirelik

Doç. Dr. Selma ÖNCEL

GİRİŞ

Etkileşimci çerçeveye göre aile, etkileşim içinde olan bireylerin birliğidir. Ailede her üyenin bir rolü ve diğer üyelerin de o üyeden beklentileri vardır. Üye bu beklentiler ile kendi öz kavramını tanımladığında aile içindeki rolünü tanımlamış olur. Gelişimsel çerçeveye göre aile, birbirini etkileyen kişiler grubudur. Üyelerin yaş ve kompozisyonlarına bağlı olarak etkileşimin tipi ve niteliği de değişir. Her üye, temel isteklerinin tatmini için çaba harcadığından dolayı uyumsuzluk ve çatışma doğabilir. Ailede, bireylerin pozisyonları vardır. Bireyin içinde olduğu pozisyondaki rolünü ise normlar belirler (ASAGEM, 2011).

Sistem perspektifine göre aile, bir geçmişli paylaşılan, duygusal bağı olan, alt sistemlerden oluşmuş, bir amaçla yönelmiş, tamamlanması gereken görevleri olan, aile üyelerinin ve ailenin bütününe ihtiyaçlarını karşılamak için stratejiler planlayan bireylerden oluşmuş kompleks bir yapıdır. Aile sistemi öğelerden oluşmuş bir takımdır. Öğeler arasında etkileşim vardır. Etkileşim sistemdeki öğelerin özelliklerinden etkilenir. Aile fonksiyonlarını yerine getiren ve üyelerine doyum sağlayan aileler sağlıklı aileler diye görülürken; aile fonksiyonlarının birkaç farklı bölümünü yeterince yerine getirememesi nedeniyle sağlıklı aileler oluşmaktadır (Nazlı S, 2014). Sağlıklı ailedeki bireylerde de birçok fiziksel, ruhsal, sosyal sorunların ortaya çıkması kaçınılmazdır. Bu durumda aile danışmanından profesyonel yardım alınması aile bireylerinin güçlü ve güçsüz yanlarının ortaya çıkarılması ve kendilerine yetecek hale getirilmesi önemlidir.

TANIMLAR

Ailenin biyopsikososyal yönden desteklenmesi ve değerlendirilebilmesi için multidisipliner bir ekip ile çalışılması ve bazı kavramların anlaşılması gerekir (ASAGEM, 2008).

Aile Rehberliği: Rehberliğin bilgi verici, öğretici/ eğitici ve yönlendirici işlevi bulunmaktadır.

Bu bağlamda, aile rehberliği; ebeveynlerle bireysel ya da gruplar halinde çocuk eğitimi, ana- baba tutumları ve sağlıklı iletişim gibi konularda bilgi verme hizmetidir.

Aile Danışmanlığı: Danışmanlığın, iç görü ve farkındalık kazandırma, yeniden yapılandırma ve geliştirme işlevleri bulunmaktadır. Bu bağlamda aile danışmanlığı; sağlıklı bir iletişim ortamının yaratılması için tüm aile bireyelerine yapılan psikolojik yardım hizmetidir. Ailenin yapısal, işlevsel ve gelişimsel özellikleri bakımından aile içi ve çevre ilişkilerinde karşılaştığı psiko-sosyal işlevsellikle ilgili sorunların çözümüne yönelik uzmanlık gerektiren hizmetler bütünüdür.

Aile Terapisi: Aile terapisinin biyopsikososyal açıdan iyileştirici ve tedavi edici özellikleri bulunmaktadır. Bu bağlamda, aile terapisi, sağlıklı bir ortamının yaratılması için gerektiğinde ruhsal hastalık tanısı koyma ve tedavi etme işlevlerini de içeren biyopsikososyal bir tedavi hizmetidir. Aile danışmanlığı, aile bireyleri arasında sağlıklı bir iletişim ortamının yaşatılması için aile bireyelerine yapılan psikolojik bir yardımdır.

Zaman içinde ailedeki gereksinimler, değerler, eğitimler, beklentiler, aile yapıları değişmiştir. Bunun sonucunda da profesyonel destek alma, arama isteği doğmuştur. Birey kültürün en küçük taşıyıcısıdır. Aile danışmanlığı gelişimini gerektiren birçok neden vardır (ASAGEM, 2010; ASAGEM, 2011; ATHGEM, 2011). Bunların başında: eşlerin her ikisinin de mesleğinin olması - çalışması (ev işlerinin paylaşılması ile ilgili sorunlar, çocuk bakımı ile ilgili sorunlar, evin geçimi ile ilgili sorunlar vb.), evlilikte bozulma; tek ebeveynli aileler, ilaç ve madde bağımlılığı, okulla ilgili sorunlar,

KAYNAKLAR

- ASAGEM (Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü):Türkiye'de Aile Destek Hizmetlerinin Değerlendirilmesi ve Kalite Standartları, Ankara. 2008
- ASAGEM (Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü), "Türkiye'de Aile Değerleri Araştırması, Ankara, 2010.
- ASAGEM (Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü), "Türkiye'de Ailelerin Eğitim İhtiyaçları, Ankara, 2011.
- ATHGEM (Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü), "Türkiye'de Aile Yapısı Araştırması, Ankara, 2011.
- Bektaş Y: Kültüre Duyarlı Psikolojik Danışma Yeterlikleri ve Psikolojik Danışman Eğitimindeki Yeri. *Ege Eğitim Dergisi*, 1(7); 43-59, 2006.
- Bulut I: *Aile Değerlendirme Ölçeği*. Özgüleş Matbaası Ankara, 1990.
- Constantine MG, and Ladany N: Self-report multicultural counseling competence scales: Their relation to social desirability attitudes and multicultural case conceptualization ability. *Journal of Counseling Psychology*, 47; 155-164, 2000.
- Dye HA, Borders LD. Counseling Supervisors: Standards for preparation and Practice. *Journal of Counseling and Development*, 69; 27-29, 1990.
- Dökmen ZY: *Toplumsal Cinsiyet*. Remzi Kitabevi, 5. Baskı, 2014, İstanbul.
- Hendricks B, Bradley LJ, Southern S, Oliver M and Birdsell B: Ethical Code for the International Association of Marriage and Family Counselors. *The Family Journal*, 19(2); 217-224, 2011.
- Herlihy B, Remley TP: Unified Ethical Standards: A Challenge for Professionalism. *Journal of Counseling and Development*, 19(2); 130-133, 1995.
- Ibrahim FA, Arredondo PM: Ethical Standards for Cross-Cultural Counseling. Counselor Preparation, Practice, Assessment, and Research. *Journal of Counseling and Development*, 64; 349-352, 1986.
- Kağıtçıbaşı Ç: *Kültürel psikoloji: Kültür bağlamında insan ve aile*. İstanbul: Evrim Yayınevi, 2000.
- Lebow JL: *Couple and Family Therapy an Integrative Map of the Territory*. (Çev: Çift ve aile Terapisi, Alan ile ilgili Bütüncül bir Harita. (Çev. Ed:Muzaffer Şahin), Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti. Ankara. 2014.
- Madonna G, Constantine MG, Heather L. Juby HL, Juily J-C and Liang JC: Examining multicultural counseling competence and race-related attitudes among white marital and family therapists. *Journal of Marital and Family Therapy*, 27(3); 353-362, 2001.
- Miranda AO, Bilot JM, Peluso PR, Berman K and Van Meek LG: Latino families:The Relevance of the Connection Among Acculturation, family Dynamics, and Health for family Counseling Research and Practice. *The Family Journal*, 14(3); 268-273, 2006.
- Nadir U: Aile danışmanlığı Eğitimlerinde Popüler filmle rin Kullanımı ve Yapısal aile Terapisi kuramı ile Dalgaların prensi Filminin analizi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 24 (1); 129-243, 2013.
- Nazlı S: Married Women's Perception of Family Systems. *Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences*, 46(1); 417-437, 2013.
- Nazlı S: *Aile Danışmanlığı*. Genişletilmiş 11. Baskı, Ankara, 2014, Anı Yayıncılık.
- Nichols MP, Schwartz RC: *The Essentials of Family therapy*. Second Edition, Pearson Education. 2005.
- Özabacı, N, Erkan Z: *Aile Danışmanlığı Kuram ve Uygulamalara Genel Bir Bakış*. 2. Baskı, Pegem Akademi, 2014, Ankara.
- Özkan Y, Kılıç E: Aile'nin psiko-sosyal destek ihtiyacını karşılamada yeni bir model önerisi: aile sağlığı merkezlerinde aile psiko-sosyal destek birimi. *Sosyal Politika Çalışmaları*, 13(7); 25-44,2013.
- Resmi gazete, 04.09. 2012 Sayı:28401.
- Resmi Gazete, Tarih 07.10.2007. Sayı: 26666.
- <http://www.ifta-familytherapy.org/docs/international-connection1-12.pdf>
- <http://www.ifta-familytherapy.org/docs/Standards.pdf>
- <http://www.europeanfamilytherapy.eu/wp-content/uploads/2012/10/efta-statutes-en.pdf>
- <http://www.europeanfamilytherapy.eu/wp-content/uploads/2012/10/efta-code-of-ethics.pdf>
- Peseschkian N: *Positive Family Therapy* (Çev Ed: Merih Naim), beyaz Yayınları, İstanbul, 1999.
- Sue DW, Arredondo P: Multicultural Counseling Competencies and Standards: A Call to the Profession. *Journal of Counseling and Development*, 70; 477-486, 1992.
- Yalom Irvin D: *Varoluşçu psikoterapi*. Kabalıcı Yayınevi, 2000.
- Yavuzer H: *Çocuk ve Ergen Eğitiminde Anne baba Tutumları*. 2. Baskı, 2011, İstanbul.Timaş Yayınları.
- Türkçapar MH, Sargın AE: Bilişsel Davranışçı Psikoterapiler: Tarihçe ve Gelişim. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*, 1(1); 7-14, 2012.
- <http://www.euro.who.int/en/health-topics/family-health-nurse-context,-conceptual-framework-and-curriculum>
- Worden M: *Aile Terapisi Temelleri* (çev: Turan Akbaş), Üçüncü Baskı, Nobel Kitabevi, Adana.2013
- Zastrow C, and Kirst Ashman K: *Understanding Human Behavior and the Social Environment* (7 b.). USA: Thomson Brooks Cole. 2007.